

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Kamila Tojnera a Mgr. Jana Kašpara v právní věci žalobce: **Česká republika - Ministerstvo vnitra**, sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, sídlem Praha 7, Pplk. Sochora 27, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 2.7.2009, č.j. INSP1-0172/09-16,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 45.000,- Kč za spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. c), d), e) zákona č. 101/2000 Sb. (dále jen zákon o ochraně osobních údajů nebo jen zákon) za porušení povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e), h), § 9 zákona, neboť měl porušit povinnost správce uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování, dále porušil povinnost správce nesdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům a povinnost správce zpracovat osobní údaje se souhlasem subjektů údajů a bez tohoto souhlasu pouze na základě výjimek podle § 9 písm. b) až i) zákona.

Žalobce provedl předmětný výzkumný projekt na základě usnesení vlády ČR č. 795 ze dne 25.8.2004. Cílem výzkumu bylo získání poznatků, jakým způsobem ovlivňuje institucionální péče vstup mladých lidí do běžného života, zda má vliv na jejich kriminální kariéru. Na základě výsledku výzkumu byla následně přijata příslušná opatření a byly předloženy konkrétní legislativní návrhy k úpravě oblasti prevence kriminality. Postup žalobce v průběhu výzkumu včetně zpracování získaných údajů lze tak dle žaloby podřadit pod agendu předcházení trestné činnosti. Žalobce provedl výzkum v souladu s § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 2/1969 Sb., podle něhož je ministerstvo vnitra ústřední orgán státní správy pro vnitřní věci, zejména pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu. Součástí takto stanovené kompetence ministerstva vnitra je zároveň

prevence kriminality, zahrnující veškeré aktivity zaměřené na ovlivňování kriminogenních faktorů a na potencionální i faktické pachatele trestné činnosti. V ustanovení § 22 citovaného zákona pak ministerstvo vnitra ukládá zkoumat společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzovat dosahované výsledky a činit opatření k řešení aktuálních otázek. Žalobce realizací výzkumu plnil své povinnosti stanovené zákonem č. 2/1969 Sb., při výzkumu zpracovával osobní údaje nezbytné pro plnění jeho povinností stanovených uvedeným zákonem pro zajištění předcházení trestné činnosti vymezené skupiny osob. Na postup žalobce lze dle žaloby aplikovat výjimku ust. § 3 odst. 6 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů, jež vylučuje pro takové zpracování osobních údajů použitých ust. § 5 odst. 1 zákona, tak i výjimku podle § 9 písm. i) zákona, týkající se zpracování citlivých údajů (zde údaj o trestné činnosti výzkumem dotčených osob). Jakkoli deliktní jednání žalobce mělo probíhat zčásti i před novelou § 9 písm. i) zákona, má žalobce za to, že je nutné aplikovat ust. § 7 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., podle kterého se odpovědnost za přestupek posuzuje podle zákona určeného v době jeho spáchání; podle pozdějšího zákona se posuzuje pouze tehdy, je-li to pro pachatele příznivější. Odpovědnost žalobce za správní delikt v době před nabytím účinnosti zákona č. 170/2007 Sb. je vyloučena. Argumentaci žalovaného o nemožnosti odkazování na příslušné ustanovení zákona č. 2/1969 Sb. ve vztahu k ustanovení § 3 odst. 6 a § 9 písm. i) zákona žalobce uvádí, že poznámka pod čarou nemá normativní charakter, ale pouze roli demonstrativního ukazatele směru pro výklad poznámkou opatřeného ustanovení zákona, proto nelze výčet právních předpisů, uvedených v poznámce pod čarou, považovat za taxativní a pro adresáta právní normy závazný.

Žalobce postupoval tak, že nejprve shromáždil údaje o dotčených osobách z diagnostických ústavů, včetně rodného čísla těchto osob, následně údaje uspořádal do jednoho souboru, z něhož oddělil rodná čísla a k nim přiřadil pořadová čísla. Tento soubor rodných čísel dotčených osob s přiřazenými pořadovými čísly předložil příslušnému útvaru Policejního prezidia ČR k doplnění údajů o případné trestné činnosti a útečích těchto osob ze zařízení. Po doplnění uvedených údajů dotčený útvar policejního prezidia soubor rodných čísel v souladu se zákonem zlikvidoval a žalobci předal zpět anonymní soubor pořadových čísel s doplněnými údaji podle jeho požadavku, s nimiž bylo dále v rámci výzkumu pracováno a byly přiřazeny pro výzkum pilovaného souboru údajů. Žalobci nebyly ze strany Policejního prezidia ČR předány citlivé osobní údaje, ale údaje anonymní, statistické, podle nichž nelze dotčené osoby jako subjekty údajů zpětně přímo ani nepřímo identifikovat. Zároveň s ohledem na počet dotčených osob (17.500) nelze tyto subjekty údajů jakkoli zpětně identifikovat, když neexistuje žádná možnost, jak tyto údaje přiřadit ke konkrétnímu zařízení, neboť soubor obsahující údaje v těchto zařízeních byl v průběhu průzkumu zlikvidován. Žalobce dodržoval postup, který byl předem konzultován se žalovaným. Žalovaný dopisem ze dne 2.11.2004 vyjádřil s navrženým postupem žalobce souhlas za dodržení stanovených podmínek. Ačkoliv žalobce při vlastní realizaci výzkumu vznesl několik návrhů na změnu metodiky sběru a zpracování údajů, žalovaný žádnou z těchto změn neodsouhlasil, tak žalovaný postupoval v souladu s původním stanoviskem. Jakkoliv stanovisko žalovaného není právně závazné, má žalobce za to, že žalovaný postupoval v rozporu se zásadou legitimního očekávání (§ 2 odst. 4 s.ř.). Žalovaný postupoval v rozporu se zásadou předvídatelnosti rozhodování také v případě tvrzení o nemožnosti použití výjimky dle § 3 odst. 6 a § 9 písm. i) zákona, neboť v napadeném rozhodnutí dospěl ke zcela odlišnému závěru, než byl uveden v kontrolním protokolu ze dne 7.4.2008 a než k jakému dospěl žalovaný ve svém rozhodnutí o námitkách žalobce ze dne 29.9.2008. K porušení povinnosti správce údajů dle § 5 odst. 1 písm. e) zákona žalobce namítá, že v souladu s daným ustanovením údaje uchovával pro vědecké účely, když tyto údaje byly anonymizovány a budou dále podrobeny analýze v rámci výzkumného projektu, analyzovaného kompetentními útvary veřejné správy.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V průběhu správního řízení bylo prokázáno, že žalobce prostřednictvím vzorového dotazníku shromáždil 13 typů údajů o 17.500 osobách, které do nabytí zletilosti pobývaly ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a odešly z nich v letech 1995-2004. Údaje byly shromažďovány v rozsahu rodné číslo, pohlaví, věk při umístění do ústavní péče, typ zařízeního opatření, typ ústavu, do kterého byla dotčená osoba umístěna, délka pobytu v zařízení, věk při odchodu, důvod odchodu, prostředí, do kterého dotčená osoba odešla, počet útěků, počet dní na útěku a číselné označení diagnostického ústavu. Takto získaná data žalobce spojil do jednoho souboru, z něhož oddělil soubor rodných čísel, který předal Policii ČR k doplnění údajů o trestné činnosti dotčených osob. Žalobci byl Policejním prezidiem následně poskytnut kompletní disk, na kterém byly zaznamenány údaje o trestné činnosti a o vyhlášení pátrání týkajících se dotčených osob. Tyto informace byly následně pomocí pořadových čísel přiřazeny k výslednému souboru. Dále byly shromážděny osobní údaje dotčených osob od obcí s rozšířenou působností, tyto údaje však nebyly ve výzkumu využity, nicméně zůstaly uchovány u žalobce. Při provádění výzkumu žalobce nevyžadoval souhlas se zpracováním osobních údajů od subjektů údajů, kterých se výzkum týkal. Následný soubor byl uložen u žalobce a byl uschován i poté, kdy byla vládě předložena závěrečná zpráva z výzkumu. Z hlediska principu ochrany osobních údajů nelze akceptovat, aby velmi vágní zmocnění metodické činnosti v určité oblasti dle § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 2/1969 Sb. bylo dostatečným právním titulem k provedení předmětného výzkumu, tedy pro zpracování osobních, natož citlivých údajů. Zpracování osobních a citlivých údajů mohlo být provedeno pouze na základě výslovného zákonného zmocnění nebo zákonem uložené povinnosti, kterou není možné splnit bez zpracování osobních údajů. Ani jeden z těchto požadavků pro zpracování osobních a citlivých údajů však v tomto případě naplněn nebyl. Zákon č. 2/1969 Sb. stanoví pouze obecně oblasti, pro které je žalobce ústředním orgánem státní správy a které koordinuje. Ani z ust. § 22 tohoto zákona, který ministerstvu ukládá zkoumat společenskou problematiku v okruhu jejich působnosti, analyzovat dosahované výsledky a činit opatření k řešení aktuálních otázek, nelze dovozovat zmocnění či oprávnění zpracovat osobní údaje v režimu § 5 odst. 2 písm. a) nebo § 9 písm. i) zákona, neboť zde není splněn základní princip ochrany osobních údajů – princip nezbytnosti (dle kterého lze osobní, popř. citlivé údaje zpracovat pouze tehdy, je-li to nutné k dosažení sledovaného cíle či zákonem stanovené povinnosti a současně pouze v minimálním rozsahu, který je ještě dostatečný k naplnění daného účelu). Tento závěr žalovaný dovozuje také s ohledem na ústavní princip vyjádření v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, dle kterého orgány státní moci nemohou činit nic, co jim není výslovně umožněno zákonem, tedy ani z vlastního rozhodnutí zpracovávat osobní a citlivé údaje tam, kde zákon výslovně předpokládá a umožňuje pouze obecnou, koncepční a metodickou činnost. Obecná ustanovení zákona č. 2/1969 Sb. neopravňují žalobce ke zpracování osobních údajů způsobem, který byl zjištěn v souvislosti s realizací výzkumného projektu. Obdobně ani ustanovení vlády nepředstavuje právní titul pro zpracování osobních údajů, neboť nemůže rozšiřovat rozsah práv a povinností stanovených zákonem a zakládat oprávněným činnostem, které sám zákon nepředpokládá. S ohledem na principy vyjádřené zákonem o ochraně osobních údajů (zejména princip nezbytnosti), je třeba obecné, koncepční či analytické činnosti vykonávat v zásadě na základě statistických a anonymních dat. Jestliže hlavním smyslem zákona je ochrana soukromých osob při zpracování osobních údajů, nelze připustit, aby orgány státní správy uplatňovaly své pravomoci způsobem zasahujícím do práv osob v míře značně přesahující zákonné zmocnění. Vytváření nejrůznějších evidencí osob na centrální úrovni pod záminkou vytváření koncepcí či analýz, představuje jedno z nejvýznamnějších rizik pro ochranu soukromí. Smyslem výjimky dle § 3 odst. 6 písm. d) zákona je vyloučení některých ustanovení zákona, jejichž uplatnění by při stíhání konkrétních

trestných činů bylo nedůvodné či nerealizovatelné, nikoliv vynětím zpracování osobních údajů v rámci obecných koncepčních, analytických či metodických činností v působnosti zákona. Při posuzování aplikací této výjimky je (v souladu s důvodovou zprávou zákona č. 170/2007 Sb.) nutno vnímat zde uvedené činnosti (předcházení, vyhledávání, oddalování trestné činnosti a stíhání trestných činů) jako ucelený komplex, nikoliv jako oddělené agendy, přičemž tento souhrn činností nepochybně není zákonem stanoveným úkolem žalobce. Výkladem návětí § 3 odst. 6 zákona nelze dospět k jinému závěru, než že uplatnění výjimek je možné pouze tam, kde zvláštní zákon upravuje podmínky zpracování osobních údajů odlišně, nikoliv kde žádná odlišná úprava neexistuje, jako je tomu v případě zákona č. 2/1969 Sb. Podmínkou uplatnění § 9 písm. i) zákona je jednak výslovné zmocnění ke zpracování citlivých údajů ve zvláštním zákoně a jednak respektování principu nezbytnosti. Poznámky pod čarou jsou využívány jako jedno z vodítek při interpretaci daného ustanovení zákona. Žalovaný netvrdil, že poznámky pod čarou mají normativní charakter, nýbrž jako další argument pro jeho závěr o tom, že ustanovení § 3 odst. 6 a § 9 písm. i) zákona se nevztahují na obecnou, metodickou a koncepční část žalobce, ale na typově zcela odlišnou činnost, spočívající v předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů orgány činnými v trestním řízení.

Osobním údajem je dle § 4 písm. a) zákona jakákoliv informace týkající se účelného nebo určitelného subjektu údajů, je nepodstatné, zda konkrétní osoba je identifikovatelná kteroukoliv třetí osobu, nebo zda ji může identifikovat pouze určitý okruh osob. Dále není podstatné, zda budou jednotlivé fyzické osoby skutečně identifikovány, z hlediska zákona postačí možnost identifikace (určitelnost). Z hlediska znění § 4 písm. a) zákona nelze také přistoupit ani na argument většího počtu osob, neboť tento aspekt sám o sobě aplikaci tohoto ustanovení nevylučuje. Identifikace dotčených osob je dle žalovaného možná díky jedinečné kombinaci informací, které byly k jednotlivým osobám v rámci výsledného souboru sdruženy a to mj. pod neměnným pořadovým číslem, přičemž součástí těchto dat jsou také kódy zařízení, jež osoby, ke kterým se údaje vztahují, pobývaly. Tím se podstatně snižuje okruh možných dotčených osob a současně se výrazně zvyšuje jejich identifikovatelnost. Argument o likvidaci seznamu zařízení s přiřazeními jejich kódů v průběhu průzkumu byl uveden teprve v žalobě. Žalovaný posuzoval ve svém rozhodnutí stav zjištěný a doložený v průběhu kontroly, kdy má všechny důvody se domnívat, že žalobce zpracovával osobní a citlivé údaje dotčených osob, nikoliv údaje anonymní. Pokud žalobce v průběhu kontroly při ústním jednání dne 23.1.2008 uvedl, že ministerstvo školství mělo o výzkum zájem, jelikož na jeho základě mohl identifikovat problémová zařízení, a že opatřený výsledný soubor má hodnotu mj. v tom, že ukazuje jaká zátěž je v jednotlivých lokalitách a lze z toho také na podporu argumentů žalovaného dovozovat, že tvrzení žalobce o neexistenci seznamu kódů zařízení v době realizace výzkumu je ryze účelové. Také nelze pominout skutečnost, že žalobce dle konkrétních zjištění disponuje rovněž souborem dat získaných od starostů obcí s rozšířenou působností, který v kombinaci s výsledným souborem opět vede k identifikovatelnosti dotčených osob (z tohoto souboru lze zjistit, že v určitém roce opustila určitý ústav pouze jediná dívka ve věku 16 let, např.) Skutečnost, že žalobce v průběhu kontroly, tj. v posuzovaném období, disponoval porovnávacím seznamem, který umožňoval přiřadit pořadové číslo obce k jejímu názvu a tím případně zpětně ztotožnit konkrétní osoby, je zjevná z obsahu kompletního disku, který žalovaný od žalobce převzal v průběhu kontroly dne 3.1.2008, který mj. obsahuje právě takový seznam.

Názory úřadu vyjádřené na základě konzultací, vychází pouze z informací předložených samotným tazatelem. Komplexní posouzení předmětného zpracování informací je možné pouze na základě provedené kontroly, ve které nelze vzhledem ke zjištěným

skutečností vyloučit odlišné závěry. Rozhodnutí vydané ve správním řízení se sice od závěrů uvedených v kontrolním protokolu odchyluje, což ovšem není vzhledem k odlišnosti procesů v rozporu s procesními normami a nezakládá také nezákonnost ani jinou vadu rozhodnutí. Rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu zn. INSP1-6245/07-15 ze dne 29.9.2009 se žalovaný k otázce aplikace § 9 písm. i) zákona nevyjadřuje, neboť při posuzování námitek je vázán jejich rozsahem. Z obsahu odůvodnění je zjevné, že se jedná o popis průběhu kontroly, nikoliv o názor předsedy žalovaného.

Splněním povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e) zákona je nutno vždy hodnotit z hlediska účelu zpracování, který je každý správce osobních údajů povinen stanovit ještě před zahájením zpracování údajů. Účelem předmětného výzkumu bylo získání určitých poznatků o kriminalitě mladých lidí po opuštění zařízení a následně předložení výstupu z tohoto výzkumu vládě. Zpracování osobních údajů dotčených osob za účelem další vědecké analýzy bylo žalobcem deklarováno až ex post. Delší uchovávání shromážděných dat k novému – zcela odlišnému – účelu jednoznačně odporuje povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e) zákona. V souladu s tímto ustanovením lze pro vědecké účely využít pouze anonymizované údaje, žalobce však i po ukončení výzkumu uschoval všechna shromážděná data ve výsledném souboru v původní podobě, uchovávané údaje nebyly anonymní.

Ze správního spisu plynou tyto rozhodné skutečnosti:

Dle kontrolního protokolu ze dne 7.4.2008, č.j. INSP1-6245/07-9, bylo kontrolou prokázáno, že jednáním žalovaného došlo k porušení § 5 odst. 1 písm. e), f) a h), § 6, § 9 a § 20 odst. 1, neboť žalobce neuchovával osobní údaje po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování, nezpracovával osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, přičemž tomu nedaly subjekty údajů předem souhlas, sdružuje osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům, se zpracovatelem uzavřel smlouvu, jež neobsahuje záruky zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů, nezpracovával citlivé údaje jen v mezích jejich oprávnění stanovených v § 9 a neprovedl likvidaci osobních údajů jakmile pominul účel, pro který byly osobní údaje zpracovány. V protokolu o kontrole je konstatováno, že v případě převzetí souboru z policejního prezidia týkající se pátrání po dotčených osobách, šlo až do 12.6.2007 o protiprávní zpracování citlivých údajů, neboť informace z evidence trestné činnosti vypovídající o odsouzení za trestné činy a tedy citlivých údajů ve smyslu § 4 písm. b) zákona, ust. § 9 zákona. Teprve nové znění § 9 písm. i) umožnilo zpracování citlivých údajů podle zvláštních zákonů, mj. při předcházení trestné činnosti a zpracování údajů o trestné činnosti ministerstva vnitra a tak v rámci předmětného výzkumu se stal postup žalobce zákonným.

Rozhodnutím předsedy žalovaného zn. INSP1-6245/07-14 byly zamítnuty námitky kontrolovaného žalobce, kdy v odůvodnění, avšak v části konstatace předchozího průběhu správního řízení, byl uveden závěr z kontrolního protokolu ohledně aplikovatelnosti ust. § 9 do 12.6.2007. Dále je konstatováno, že konzultace v r. 2004 se týkala jinak pojatého výzkumu než kontrolou zjištěného projektu, naopak žalovaný několikrát upozorňoval žalobce od června r. 2006, že jeho postup je v rozporu se zákonem (viz. záznam o konzultaci z 9.8.2006)..

Rozhodnutím žalovaného zn. INSP1-0172/09-8 ze dne 13.3.2009 byla žalobci uložena pokuta ve výši 45.000,- Kč za porušení povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e) a písm. h) a dále porušil povinnost stanovenou v § 9 zákona, neboť žalobce porušil povinnost správce uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování, dále porušil povinnost správce nesdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům a

povinnost správce zpracovat osobní údaje se souhlasem subjektů údajů a bez tohoto souhlasu pouze na základě výjimek podle § 9 písm. b) až i) zákona.

Rozhodnutím předsedy žalovaného ze dne 2.7.2009, zn. INSP1-0172/09-16, byl zamítnut rozklad žalobce.

Městský soud v Praze přezkoumal bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán, vycházejíc přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). Věc posoudil následovně.

Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů je osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou identitu. Dle písm. b) je citlivým údajem osobní údaj vypovídající o mimo jiné o odsouzení za trestní čin. V dané věci byla shromážděna v průběhu výzkumu rodná čísla uživatelů diagnostických ústavů, do doby přiřazení pořadových čísel a oddělení rodných čísel tak zpracovával osobní údaje (rodné číslo) ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) zákona, údaje o trestné činnosti (citlivé údaje ve smyslu § 4 odst. 1 písm. b) zákona) k rodným číslům již přiřazoval útvar Policejního prezidia ČR, který následně žalobci poskytl údaje o trestné činnosti v souvislosti s pořadovým číslem, nikoli původním rodným číslem. S pořadovým číslem však nadále byly spojeny údaje (pohlaví, věk při umístění do ústavní péče i při odchodu, typ nařízeného opatření, počet útěků, číselné označení diagnostického ústavu a kódy obcí), tedy údaje, jimiž lze dotčené osoby identifikovat. Neboť subjekt údajů se považuje za určitelný, jestliže jej lze i nepřímo identifikovat na základě více prvků specifických pro jeho identitu. Z přiloženého CD při kontrole je patrné, že žalobce v posuzovaném období disponoval porovnávacím seznamem, který umožňoval přiřadit číslo obce k jejímu názvu a tím identifikovat příslušné zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Zároveň soud považuje za přílehlavou argumentaci žalovaného ohledně dispozice žalobce se srovnávacím seznamem výchovných zařízení, jestliže žalobce při kontrole při jednání dne 23.1.2008 uvedl, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy mělo výzkum zájme z důvodu identifikace problémového zařízení a že výsledný soubor prokazuje zátěž v jednotlivých lokalitách. Soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného o tom, že pomocí identifikace výchovného zařízení a údajů o věku, pohlaví, povaze útěků není vyloučena identifikace dotčené osoby osobami, které jsou obeznámeny se situací v předmětném zařízení (zaměstnanci, uživatelé zařízení). Množství dotčených osob (17.454) není určujícím kritériem (ne)určitelnosti subjektu, jestliže celkové množství osob je dále rozčleněno na další menší celky (identifikovatelná výchovná zařízení). K čemuž žalovaný příhodně upozorňuje na skutečnost, že v určitém roce opustila určitý ústav pouze jediná dívka ve věku 16ti let. Při znalosti poměrů v daném zařízení tak není vyloučeno její ztotožnění.

Dle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Obdobně lze zpracovávat citlivé údaje pouze s výslovným souhlasem subjektu údajů (§ 9 písm. a) zákona).

Dle § 9 písm. i) zákona lze citlivé údaje zpracovávat, jestliže se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. Provádění výzkumu zaměřeného na vývoj mladých lidí po opuštění výchovných zařízení, jehož součástí je sledování jejich chování po dobu pobytu

v těchto zařízeních, nelze považovat za předcházení trestné činnosti ve smyslu uvedeného ustanovení, neboť účelem této výjimky z ochrany osobních citlivých dat fyzických osob je faktické předcházení konkrétní, jakkoli případně latentní, trestné činnosti. Danému odpovídá i důvod předmětné novelizace zákona novelou č. 170/2007 Sb. a to vstup do schengenského prostoru a s tím spojené existence Schengenského informačního systému. Důvodová zpráva zákona č. 170/2007 Sb. k tomu uvádí: *Zpracování citlivých údajů v rámci agend uvedených v navrhovaném ustanovení bylo dosud umožněno zvláštními předpisy (zákon o Policii ČR, trestní řád). Zejména pro sdružování údajů a související zpracování spojená s využíváním SIS je však nezbytné pro všechny agendy, v nichž je alespoň obecně zákonem stanoven účel zpracování osobních údajů a který poslouží také pro práci se SIS, výslovně stanovit výjimku z principu zpracování citlivých údajů stanoveného v § 9, tj. umožnit zpracování bez souhlasu subjektu údajů.* Účelem předmětné novely nebylo umožnit zpracovávání citlivých údajů v rámci zpracování jakkoli z hlediska trestní prevence zajímavých výzkumů. Výklad žalobce v tomto rozsahu natolik extenzivní, že je nejen v rozporu s účelem ust. § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů ale i účelu zákona - ochrany před neoprávněným zasahováním do soukromí a s tím spojená minimalizace zásahů státní moci v souladu s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 LZPS. Jelikož žalovaný vyloučil aplikovatelnost ust. § 9 písm. i) zákona, žalobní bod ohledně zásady zákonné úpravy ve prospěch pachatele (§ 7 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb.) se mýlí s důvody žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobce tak porušil povinnost správce zpracovávat citlivé údaje se souhlasem subjektů údajů a bez tohoto souhlasu pouze na základě výjimek podle § 9 písm. b) až i) zákona, čímž se dopustil jiného správního deliktu dle § 45 odst. e) zákona, neboť zpracoval osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně.

Žalobní námitka o aplikovatelnosti výjimky dle § 3 odst. 6 písm. d) zákona je ze totožných důvodů také nepřijatelná, neboť předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů ve smyslu § 3 odst. 6 písm. d) zákona je činnost příslušných orgánů spočívající ve faktickém předcházení konkrétní, jakkoli případně latentní, trestné činnosti, čemuž odpovídá i odkaz pod čarou s demonstrativním uvedením zákonných předpisů (*například zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů*). Demonstrativní výčet zákonných předpisů svou povahou odpovídající faktickému předcházení konkrétní, jakkoli případně latentní, trestné činnosti, vylučuje subsumpci zákona č. 2/1969 Sb. pod výjimku dle § 3 odst. 6 písm. d) zákona, zejména je-li ust. § 12 odst. 1 písm. a) i § 22 zákona č. 2/1969 Sb. natolik obecné bez vymezení konkrétní činnosti žalovaného, se kterou by pro svou povahu bylo spojeno zpracovávání osobních (citlivých) údajů, že je vyloučena také následná korekce principem nezbytnosti. Ust. § 12 odst. 1 písm. a) i § 22 zákona č. 2/1969 Sb. je nutné vnímat jako zastřešující ustanovení stanovující obecný rozsah kompetencí žalobce, které jsou dále specifikovány ve speciálních předpisech.

Pokud zákonodárce ponechal na určitém uvážení správce, zda zpracování osobních dat je nezbytné, lze z toho dovodit, že nehodlal omezit zpracování dat pouze na výslovně uvedenou zákonnou povinnost správce ke zpracování osobních (citlivých) dat. Okruh činností správce je tak dle zákona o ochraně osobních údajů širší, než explicitně stanovená povinnost zpracování osobních dat. Požadavek výslovnosti je splněn i tehdy, pokud zákon ukládá výslovně správci povinnost, jež samo osobě bez dalších pochybností implicitně zahrnuje zpracování osobních (citlivých) dat. Např. pokud by zákon výslovně ukládal žalobci vést evidenci pacientů pro potřeby zjištění jejich účasti na čerpání prostředků ze systému zdravotní

péče, bude nesporné, že žalobce musí zpracovat osobní údaje, neboť jinak by nebylo možné taková individualizovaná zjištění učinit.

Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 2048/09 uvedl, „zcela zvláštní respekt a ochranu požívá v liberálních demokratických státech základní právo na nerušený soukromý život osoby (čl. 10 odst. 2 Listiny)“. Dále v nálezu sp.zn. Pl. 24/10 „primární funkcí práva na respekt k soukromému životu je zajistit prostor pro rozvoj a seberealizaci individuální osobnosti. Vedle tradičního vymezení soukromí v jeho prostorové dimenzi (ochrana obydlí v širším slova smyslu) a v souvislosti s autonomní existencí a veřejnou mocí nerušenou tvorbou sociálních vztahů (v manželství, v rodině, ve společnosti), právo na respekt k soukromému životu zahrnuje i garanci sebeurčení ve smyslu zásadního rozhodování jednotlivce o sobě samém. Jinými slovy, právo na soukromí garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný čl. 10 odst. 3 Listiny (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 23/05, sp. zn. I. ÚS 705/06)“. Jelikož činností žalobce bylo dotčeno právo na informační sebeurčení, je nutné provést test splnění ústavněprávních limitů, jež plynou z čl. 79 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 a čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Pokud právo na soukromí (na informační sebeurčení), zde na ochranu osobních údajů, je základním ústavním právem dle čl. 10 odst. 3 LZPS, potom dle čl. 4 odst. 1 LZPS může být omezeno pouze zákonem, nikoli usnesením vlády. Čemuž odpovídá čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 LZPS. Zjednodušeně řečeno, aby žalobce byl oprávněn/povinen shromažďovat osobní (citlivé) údaje, je nutné, aby zákon takovouto povinnost mu výslovně ukládal nebo aby taková povinnost ve smyslu § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů jednoznačně a zřetelně vyplývala z jiné právní povinnosti žalobce jako správce ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů. Ust. § 12 odst. 1 písm. a) i § 22 zákona č. 2/1969 Sb. takovýto požadavek určitosti normy a tedy i rozsahu pravomoci (povinnosti) žalobce nesplňuje.

Řízení o kontrole a o správním deliktu jsou na sobě nezávislá samostatná správní řízení. Proto již z tohoto důvodu je vyloučena aplikovatelnost zásady předvídatelnosti rozhodování veřejné správy ve smyslu neexistence nedůvodných rozdílů rozhodování. Přičemž zásadu předvídatelnosti nelze vykládat ve smyslu zjištění konečného rozhodnutí již na počátku správního řízení. Účelem kontroly žalobce nebylo právní posouzení jeho případného protiprávního jednání, nýbrž zjištění skutkových okolností, zda jeho jednání nenaplnilo znaky deliktního jednání, aniž by právní závěr kontroly dále byl pro správní orgán natolik závazný, aby nebyl oprávněn se od něj odchýlit. Nehledě k dvouinstančnosti správního řízení, jež garantuje žalobci uplatnění jeho práv vznést námitky proti právnímu posouzení jeho jednání správním orgánem I.st. v rámci řízení o rozkladu.

Rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu zn. INSP1-6245/07-15 ze dne 29.9.2009 se žalovaný k otázce aplikace § 9 písm. i) zákona nevyjádřil, z obsahu odůvodnění plyne, že byl konstatován pouze právní závěr inspektorky Úřadu pro ochranu osobních údajů a nikoli názor předsedy žalovaného.

Stanovisko žalovaného bylo jak pro žalobce, ale i pro žalovaného nezávazné, nejednalo se o rozhodnutí ve věci, nýbrž o předběžný názor správního úřadu, žalovanému nebránilo následně rozhodnout odlišně. Tudíž žalovaný nepostupoval v rozporu se zásadou legitimního očekávání dle § 2 odst. 4 s.ř. Avšak ve smyslu zásady legitimního očekávání v širším slova smyslu dopadá požadavek předvídatelnosti na každý správní akt správního úřadu, účinek zásady legitimního očekávání v širším slova smyslu se projeví v požadavku

zohlednění již vydaného správního aktu při rozhodování o trestu – zde jako polehčující kritérium. Nelze totiž zcela popřít následek správního aktu žalovaného – vydaného stanoviska s odkazem na jeho nikoli závazný účinek a opomenout, že je výsledkem činnosti správního úřadu. V tomto směru však žalobce ničeho nenamítal i s ohledem na uloženou výši pokuty. Zároveň z podání žalovaného ze dne 2.4.2004 a 20.9.2004 neplyne, že by byl žalovaný seznámen s celým konečným procesem sběru a uchování dat, jestliže žádal po žalobci sdělení postupu o likvidaci získaných rodných čísel. Žalobce pomíjí, že jeho deliktní jednání dle žalobou napadeného rozhodnutí nespočívá ve zpracování rodných čísel a údajů o trestné činnosti jako takového, ale že krom jiného spočívá v konečném zpracování údajů umožňující přiřazení citlivých údajů ke konkrétnímu subjektu. Zároveň z podání žalovaného ze dne 7.6.2006, zn. CJ06354/06UOOU, plyne negativní postoj žalovaného ke zpracování osobních údajů při provádění výzkumu. Dané stanovisko vylučuje legitimní očekávání žalobce ve smyslu legality jeho postupu.

Účelem předmětného výzkumu bylo získání poznatků o kriminalitě mladých lidí po opuštění zařízení a následně předložení výstupu z tohoto výzkumu vládě. Zpracování osobních údajů dotčených osob za účelem další vědecké analýzy bylo žalobcem deklarováno až ex post. Další uchovávání shromážděných dat k novému účelu odporuje povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. e) zákona, které stanoví povinnost uchovávat [osobní údaje](#) pouze po nezbytnou dobu k původnímu účelu jejich zpracování. Dle téhož ustanovení mohou být [osobní údaje](#) uchovávány i po uplynutí této doby pouze pro účely vědecké, avšak je nutné je anonymizovat. Což jak výše uvedeno, žalobce neučinil, neboť uchovávané údaje nevylučovaly identifikaci subjektu. Nehledě k tomu předmětem činnosti žalobce není oblast vědeckého bádání. Výluka dle § 5 odst. 1 písm. e) věta druhá zákona se týká pouze správce, který uchovává osobní údaje z důvodu své vlastní vědecké činnosti, nikoli z důvodu případného využití pro vědeckou činnost neurčeného subjektu. Takovýto výklad by popřel účel zákona, neboť vždy by bylo možné označit důvod dalšího uchování osobních údajů pro vědecké účely a tím vyloučit povinnost dle § 5 odst. 1 písm. e) věta první zákona.

Z výše uvedených důvodů je žaloba nedůvodná a proto soud žalobu dle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Žalovaný byl sice ve věci úspěšný, avšak žádné náklady mu nevznikly, proto soud o nákladech účastníků rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. (výrok II rozsudku).

P o u č e n í : Proti rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 28.6.2013

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v.r.
předsedkyně senátu